

**BRUSSELSE
HOOFDSTEDELIJKE RAAD**

GEWONE ZITTING 1992-1993

29 MAART 1993

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende de vaststelling van normen
voor produkten op federaal vlak**

VERSLAG

uitgebracht namens de Commissie
voor Leefmilieu,
Natuurbehoud en Waterbeleid

door de heer Jacques MAISON (F)

**CONSEIL DE LA REGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

SESSION ORDINAIRE 1992-1993

29 MARS 1993

PROPOSITION DE RESOLUTION

**relative à la fixation de normes
de produits au niveau fédéral**

RAPPORT

fait au nom de la Commission
de l'Environnement, de la Conservation de
la Nature et de la Politique de l'Eau

par M. Jacques MAISON (F)

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen:

1. Vaste leden: mevr. Foucart, de heren Huygens, Paternoster, mevr. Van Tichelen, de heren De Coster, de Lobkowitz, Guillaume, mevrouwen Lemesre, Carton de Wiart, Dupuis, de heren Maison, Roelants du Vivier, de Marcken de Merken, mevr. Willame-Boonen, de heer Adriaens, mevr. Creyf.

2. Plaatsvervangende leden: mevr. Guillaume-Vanderroost, de heer Harmel, mevrouwen Nagy, Huytebroeck, de heren Delathouwer, Duponcelle.

Andere leden van de Raad: de heren De Berlangeer, Drouart, Cauwelier.

Zie:

Stuk van de Raad:

A-221/1 - (92/93): Voorstel van resolutie.

Ont participé aux travaux de la Commission:

1. Membres effectifs: Mme Foucart, MM. Huygens, Paternoster, Mme Van Tichelen, MM. De Coster, de Lobkowitz, Guillaume, Mmes Lemesre, Carton de Wiart, Dupuis, MM. Maison, Roelants du Vivier, de Marcken de Merken, Mme Willame-Boonen, M. Adriaens, Mme Creyf.

2. Membres suppléants: Mme Guillaume-Vanderroost, M. Harmel, Mmes Nagy, Huytebroeck, MM. Delathouwer, Duponcelle.

Autres membres du Conseil: MM. De Berlangeer, Drouart, Cauwelier.

Voir:

Document du Conseil:

A-221/1 - (92/93): Proposition de résolution.

I. Uiteenzetting van de indiener

De indiener herinnert eraan dat het voorstel van resolutie tot doel heeft het debat over het voorstel van ordonnantie betreffende de reinigingsmiddelen (nr. A-14/1-2) dat hij in 1989 had ingediend af te sluiten.

Dit voorstel beoogde een delicate toestand te verduidelijken; zijn de Gewesten bevoegd om produkt-normen ter bescherming van het milieu uit te vaardigen?

De Raad van State was van mening (op 23 januari 1990) dat de artikelen 2 en 3 van het voorstel van ordonnantie strijdig waren met «de beginselen van het vrij verkeer van personen, goederen, diensten en kapitalen en de vrijheid van handel en nijverheid, evenals met de inachtneming van het algemene normatieve kader van de economische unie en de monetaire eenheid zoals vastgesteld door of krachtens de wet en door of krachtens de internationale verdragen» door te verbieden reinigingsmiddelen die fosfaten of nitrilotriacetaat bevatten in één van de Gewesten van de Belgische economische unie op de markt te brengen of te gebruiken.

De Minister voor Leefmilieu die belast is met het voorkomen en het herstellen van schade veroorzaakt aan het milieu heeft geen enkel middel om op te treden tegen dit waterzuiveringsprobleem in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Het is om deze toestand aan te klagen dat de indieners een voorstel van ordonnantie hadden ingediend, dat naar hun eigen woorden «provocerend» was.

Tijdens de algemene bespreking van het voorstel van ordonnantie hebben de commissieleden eenparig betreurd dat ze niets konden doen om de eutrofiëring van de waterlopen in Brussel te voorkomen.

Het debat was echter niet voor niets gevoerd; de Minister werd ermeê belast stappen te zetten om na te gaan of een interregionale samenwerking ter zake haalbaar is.

De Minister heeft het punt op de agenda van een interministeriële conferentie over leefmilieu doen zetten.

De indiener keurt amendement nr. 1 goed, ingediend op het voorstel van resolutie en dat stelt dat de stappen van de Minister geen succes kenden.

Het besluit was dat men om de zaak te deblokkeren op nationaal niveau wetgevend moest optreden.

Bij de bespreking van de Staatshervorming kwamen de verschillende politieke fracties snel tot een consensus (cfr. voorstel van bijzondere wet tot vervollediging van de federale Staatsstructuur, stuk Senaat 558/1 - 92/93).

I. Exposé de l'auteur

L'auteur rappelle que la proposition de résolution a pour objectif de clore le débat sur la proposition d'ordonnance relative aux détergents (n° A-14/1-2) qu'il avait déposée en 1989.

Cette proposition visait à clarifier une situation délicate; les Régions sont-elles compétentes pour édicter des normes de produits destinées à protéger l'environnement?

Le Conseil d'Etat avait estimé (le 23 janvier 1990) que les articles 2 et 3 de la proposition d'ordonnance étaient contraires au respect «des principes de la libre circulation des personnes, biens, services et capitaux et de la liberté du commerce et de l'industrie, ainsi que dans le respect du cadre normatif général de l'union économique et de l'unité monétaire, tel qu'il est établi par la loi ou en vertu de celle-ci et par ou en vertu des traités internationaux» en interdisant la mise sur le marché et l'utilisation de détergents comportant des phosphates ou du nitrilotriacétate dans une des Régions de l'union économique belge.

Le Ministre de l'Environnement qui a en charge la prévention et la réparation des dégâts causés à l'environnement n'a aucun moyen d'agir contre ce problème d'épuration des eaux en Région de Bruxelles-Capitale.

C'est pour dénoncer cette situation que les auteurs avaient déposé une proposition d'ordonnance qu'ils qualifient eux-mêmes de provocatrice.

Lors de la discussion générale de la proposition d'ordonnance, les commissaires avaient regretté de façon unanime de ne rien pouvoir faire pour prévenir cette eutrophisation des cours d'eau à Bruxelles.

Le débat n'avait cependant pas été inutile; le Ministre avait été chargé d'entreprendre les démarches pour envisager la faisabilité d'une coopération interrégionale en la matière.

Le Ministre avait fait mettre le point à l'ordre du jour d'une conférence interministérielle de l'environnement.

L'auteur approuve l'amendement n° 1 déposé à sa proposition de résolution qui spécifie que la démarche du Ministre n'a pas été couronnée de succès.

La conclusion de ce blocage est qu'il fallait légiférer au niveau national.

Lors des discussions sur la réforme de l'Etat, un consensus s'est rapidement dégagé sur ce point parmi les différents groupes politiques (cf. proposition de loi spéciale visant à achever la structure fédérale de l'Etat, Doc. Sénat 558/1 - 92/93).

Lang voor de St.-Michielsakkoorden gesloten werden was iedereen het er reeds over eens dat de produkt-normen op nationaal vlak moesten vastgelegd worden.

Daar de doelstellingen van het voorstel van ordonnantie (A-14/1 en 2) ingediend in 1989 door het uitvaardigen van nationale produktnormen kunnen bereikt worden, stelt de indiener voor het debat af te sluiten met een resolutie ter ondersteuning van het wetgevend proces dat op het nationaal vlak van start gegaan is.

De indieners van het voorstel van resolutie wensen dat artikel 2, §§ 1 en 9 van het voorstel van bijzondere wet 558/1 zo snel mogelijk goedgekeurd wordt, dat de nationale Executieve na deze stemming zo snel mogelijk een wet uitwerkt met het oog op de vaststelling van produktnormen voor de toxische elementen van de wasmiddelen.

De indieners wensen eveneens dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest bij de totstandkoming van deze nieuwe normen betrokken wordt (zoals voorgeschreven in het voorstel van bijzondere wet 558/1).

De hoofdingiener wijst erop dat in Brussel de toxische elementen van de wasmiddelen de grootste bron van waterverontreiniging door fosfaten zijn. Daar er bijna geen landbouw is in het Gewest, zijn 80 tot 90 % van de fosfaten in het water afkomstig van huishoudelijke activiteiten. Deze toxische elementen zijn de oorzaak van meerkosten voor de waterzuiveringsstations.

II. Uiteenzetting van de Minister belast met Huisvesting, Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid

De Minister is van mening dat het debat van milieutechnische aard moet blijven; het voorstel van resolutie mag geen betrekking hebben op zaken waarvoor de Commissie niet bevoegd is.

De Minister wijst erop dat zowel bij het onderzoek van de arresten van het Arbitragehof en de Raad van State als bij de tussenkomst van de Executieve tijdens het debat over het voorstel van ordonnantie met betrekking tot de detergents het onmogelijk bleek ter zake wetgevend op te treden zonder het vrije verkeer van goederen binnen de economische en monetaire unie op de helling te zetten.

De Minister heeft contact genomen met zijn collega's op nationaal vlak en op vlak van de twee andere Gewesten. Hij geeft toe dat hij bij zijn partners niet het verhoopde succes geboekt heeft. Men moet toegeven dat de huidige verdeling van de bevoegdheden inzake leefmilieu tussen het nationaal niveau en het gewestelijk niveau voor een aantal problemen zorgt.

Bien avant les accords de la Saint-Michel, il y a eu une unanimité pour déclarer que les normes de produits doivent pouvoir être édictées au niveau national.

Les objectifs de la proposition d'ordonnance (A-14/1 et 2) déposée en 1989, pouvant être rencontrés par l'édition de normes de produits au niveau national, l'auteur propose de clore le débat par une résolution qui soutient le processus législatif entamé au niveau national.

Les auteurs de la proposition de résolution souhaitent que l'article 2, §§ 1er et 9 de la proposition de la loi spéciale 558/1 soit adopté le plus rapidement possible et qu'après ce vote, l'Exécutif national élabore dans les meilleurs délais une loi fixant des normes de produits pour les composés toxiques des produits lessiviels.

Les auteurs souhaitent également que la Région de Bruxelles-Capitale soit associée à l'élaboration de ces nouvelles normes (comme stipulé dans la proposition de loi spéciale 558/1).

L'auteur principal souligne que les composés toxiques des produits lessiviels sont la principale source de pollution des eaux par les phosphates à Bruxelles. La Région n'ayant quasi pas d'agriculture, 80 à 90 % des phosphates dans les eaux proviennent des activités ménagères. Ces composés toxiques provoquent des surcoûts pour les stations d'épuration.

II. Exposé du Ministre du Logement de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau

Le Ministre estime que le débat doit garder un caractère technique relatif à une question environnementale; la proposition de résolution ne peut porter sur des questions étrangères aux préoccupations de la Commission.

Le Ministre rappelle que tant à l'analyse des avis de la Cour d'Arbitrage, du Conseil d'Etat que de l'intervention de l'Exécutif lors du débat sur la proposition d'ordonnance relative aux détergents, il était apparu impossible de légiférer en la matière sans remettre en cause la libre circulation des marchandises au sein de l'union économique et monétaire.

Le Ministre a pris des contacts avec ses collègues au niveau national et dans les deux autres Régions; il reconnaît ne pas avoir eu le succès escompté auprès de ses partenaires. Il faut admettre que la répartition actuelle des compétences en matière d'environnement entre le national et les Régions pose certains problèmes.

Volgens de rechtspraak van de Raad van State, kunnen de produktnormen inzake de hygiëne van het leefmilieu door de Gewesten worden vastgelegd, voor zoverre het de omzetting in het intern recht betreft van de Europese normen, die ter zake zijn uitgevaardigd. Deze bevoegdheid kan nog worden verminderd indien blijkt dat de vastgestelde norm in strijd is met het principe van het vrije verkeer.

Het voorstel van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen stelt voor een einde te stellen aan deze weinig logische bevoegdheidsverdeling.

De Minister hoopt nochtans dat de mechanismen die in het wetsvoorstel zijn voorzien, het doel ervan niet zullen teniet doen.

Het grootste gedeelte van het debat over de fosfaten zal niet gaan over wasmiddelen maar wel over produkten die uit de landbouw voortkomen. De Minister beklemtoont dat de pressiegroepen van de landbouw van beide overige gewesten zullen dwarsliggen opdat het wetsvoorstel niet van toepassing zou zijn op dit punt.

De Minister benadrukt dat de bepalingen inzake leefmilieu hoe langer hoe meer onder de vorm van produktnormen zullen worden getroffen. Dit heeft als gevolg dat sommige gewestelijke bevoegdheden worden weggenomen, omdat deze produktnormen op Europees vlak moeten worden bepaald, waardoor wordt vermeden dat men wordt geconfronteerd met het gewestelijk egoïsme binnen een Staat en met het nationaal egoïsme binnen het Europa in oprichting.

De Minister besluit dat hij voor de resolutie is maar wijst er tevens op dat de Gewesten werkelijk moeten worden betrokken bij de totstandkoming van de nationale normen.

III. Algemene bespreking

Een lid wenst een technische verduidelijking aan te brengen: het stroomgebied van de Zenne ontspringt niet in het Hoofdstedelijk Gewest, de eutrofiëring van de Zenne is te wijten aan landbouw-, nijverheids- en huishoudelijke fosfaten en nitraten.

Wat de betrekkingen met het Europese Parlement betreft wanhoopt het lid niet; enkele maanden geleden begon de Commissie de bespreking van een voorstel van ordonnantie (A-10 - 89/90) ter bekrachtiging van het recht van de verenigingen voor milieubescherming om in rechte op te treden. Een koninklijk besluit werd ter zake genomen. Hij besluit daaruit dat de gewestelijke druk gevolgen heeft gehad.

Selon la jurisprudence du Conseil d'Etat, les normes de produits en matière d'hygiène de l'environnement peuvent être arrêtées par les Régions, pour autant qu'il s'agisse de traduire dans le droit interne des normes européennes édictées en la matière. Cette compétence peut encore être réduite s'il apparaît que la norme prise heurte le principe de la libre circulation.

La proposition de loi spéciale modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles propose de mettre fin à cette répartition de compétences peu logique.

Le Ministre espère cependant que les mécanismes d'association prévus dans la proposition de loi n'anéantiront pas son objectif.

L'essentiel du débat autour des phosphates ne tournera pas autour des produits lessiviels, mais autour des produits issus de l'agriculture. Le Ministre souligne que les lobbys agricoles dans les deux autres Régions ne manqueront pas de jouer un rôle de blocage pour que la proposition de loi ne soit applicable sur ce point.

Le Ministre souligne que, de plus en plus les dispositions environnementales seront prises sous forme de normes de produits. Ce qui a comme corollaire de retirer certaines compétences régionales car les normes de produits doivent être fixées au niveau européen pour éviter d'être confronté aux égoïsmes régionaux au sein d'un Etat et aux égoïsmes nationaux au sein de l'Europe qui se construit.

Le Ministre conclut qu'il est favorable à la résolution, tout en insistant sur la nécessité d'une association réelle des Régions à l'élaboration des normes nationales.

III. Discussion générale

Un membre souhaite apporter une précision technique; le bassin de la Senne ne prenant pas son origine en Région bruxelloise, l'eutrophisation de la Senne est due à des phosphates et nitrates agricoles, industriels et domestiques.

En ce qui concerne la relation avec le Parlement national, le membre ne désespère pas; il y a quelques mois, la Commission entamait la discussion d'une proposition d'ordonnance (A-10 - 89/90) consacrant le droit d'ester en justice pour les associations de défense de l'environnement. Un arrêté royal a été pris en la matière. Il en conclut que la pression régionale a eu son effet.

Voor het lid is gans de filosofie van het voorstel van ordonnantie positief.

Een lid beklemtoont dat het een toepassing van het subsidiariteitsbeginsel betreft.

IV. Bespreking van de consideransen en van de streepjes

Opschrift

Een lid stelt voor in het opschrift het woord «federaal» te vervangen door het woord «nationaal» (amendement nr. 4). De indiener van het amendement beklemtoont dat de St.-Michielsakkoorden nog niet werden goedgekeurd.

Hij wijst er bovendien op dat in de tekst zelf van het voorstel van resolutie de auteurs verwijzen naar «de nationale overheid».

De hoofdindiener erkent dat hij sterk getwijfeld heeft tussen de woorden «federaal» en «nationaal». Hij was optimistisch en dacht dat de St.-Michielsakkoorden zouden goedgekeurd zijn voor de resolutie werd goedgekeurd.

Hij meent dat dit amendement terecht is; hij behoudt zich echter het recht voor in de plenaire vergadering een amendement in te dienen indien de politieke werkelijkheid verandert.

Een lid herinnert er echter aan dat artikel 1 van de Grondwet werd gewijzigd; België is een federale staat.

Stemming

Amendement nr. 4 wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

Vijfde considerans

Een lid stelt voor de vijfde considerans te vervangen als volgt: «overwegende dat die erg moeilijke stap geen succes kende».

De Minister belast met Leefmilieu heeft inderdaad de nodige stappen gezet bij zijn collega's van de andere Gewesten. De stap werd dus gezet, zelfs al was er geen resultaat.

Verschillende leden, onder wie de hoofdindiener erkennen dit en aanvaarden het amendement.

Stemming

Amendement nr. 1 wordt aangenomen met eenparigheid van stemmen.

Pour le membre, la philosophie de la proposition d'ordonnance est positive.

Un membre souligne qu'il s'agit d'une application du principe de subsidiarité.

IV. Discussion des attendus et des tirets

Titre

Un membre propose de remplacer dans le titre le mot «fédéral» par le mot «national» (amendement n° 4). L'auteur de l'amendement souligne que les accords de la Saint-Michel n'ont pas encore été votés.

Il signale d'autre part que dans le texte même de la proposition de résolution, les auteurs se réfèrent à «l'autorité nationale».

L'auteur principal reconnaît qu'il a beaucoup hésité entre les mots «fédéral» et «national». Il avait été optimiste en pensant que les accords de la Saint-Michel auraient été votés avant l'adoption de la résolution.

Il estime que l'amendement est opportun; il se réserve toutefois le droit de déposer un amendement en séance plénière si la réalité politique change.

Un membre rappelle toutefois que l'article 1er de la Constitution a été modifié; la Belgique est un Etat fédéral.

Vote

L'amendement n° 4 est adopté à l'unanimité.

Cinquième attendu

Un membre propose de remplacer le cinquième attendu par ce qui suit: «Attendu que cette démarche très lourde n'a pu être couronnée de succès».

Le Ministre de l'Environnement a en effet entrepris les démarches nécessaires auprès de ses collègues des autres Régions. La démarche a donc été réalisée, même s'il n'y a pas eu de résultats.

Plusieurs membres dont l'auteur principal, reconnaissent ce fait et acceptent l'amendement.

Vote

L'amendement n° 1 est adopté à l'unanimité.

Eerste streepje (nieuw)

Een lid heeft een amendement ingediend (nr. 3) en een subamendement (nr. 5) die ertoe strekken een nieuw streepje voor het eerste streepje toe te voegen:

«Spreekt zich uit voor produktnormen bepaald op het vlak van de Europese Gemeenschap».

Het lijkt hoe langer hoe duidelijker dat in het kader van de eenheidsmarkt produktnormen op supranationaal niveau moeten worden uitgewerkt om elk gevaar van concurrentievervalsing te vermijden.

Het vastleggen van produktnormen mag geen elementen van interne concurrentie met zich brengen, waardoor een land protectionistische grenzen kan scheppen of meerwaarden voor zijn nijverheid verwezenlijken door bijvoorbeeld normen vast te stellen waaraan alleen het land zelf kan beantwoorden.

De hoofdindieners van het voorstel van resolutie meent dat de formulering van dit nieuwe streepje niet voldoende duidelijk is.

Voor de indiener van het amendement is de homogeniteit van de produktnormen belangrijk in hun toepassing op het niveau van de Twaalf (en niet de weg om er te komen).

Een lid wijst erop dat men op Europees vlak een evolutie van het rechtskarakter van de regelgeving van de EEG waarneemt.

Tot nu toe hebben de meeste Europese wetgevingen inzake leefmilieu de vorm van richtlijnen aangenomen.

De richtlijn bindt elke Lid-staat inzake de te bereiken resultaten, waarbij zij de nationale overheid de bevoegdheid laat de vorm en de middelen tot omzetting van de in de richtlijn bepaalde doelstelling te bepalen. Er is een toepassingstermijn.

De Europese overheden evolueren nu naar de rechtstreeks opgelegde en juridische normen bevattende bepaling: de verordening.

Het lid besluit dat het tenslotte weinig belangrijk is of het Gewest of de federale Staat is, aangezien men hoe langer hoe meer werkt met de doelstelling van de Eenheidsmarkt.

Een lid stelt voor het amendement anders op te stellen:

«overweegt dat het subsidiariteitsprincipe oplegt dat, in deze aangelegenheden, de produktnormen op het vlak van de Europese Gemeenschap worden bepaald».

Premier tiret (nouveau)

Un membre a déposé un amendement (n° 3) et un sous-amendement (n° 5) visant à ajouter un nouveau tiret avant le premier tiret:

«Se prononce en faveur de normes de produits fixées au niveau de la Communauté européenne».

Il apparaît de plus en plus évident que dans le cadre du marché unique, les normes de produits devront être élaborées au niveau supranational afin d'éviter tout risque de distorsions de concurrence.

La fixation de normes de produits ne peut induire des facteurs de concurrence interne, qui permettent à un pays de créer des barrières protectionnistes ou de réaliser des plus-values pour son industrie en établissant par exemple des normes qu'il serait le seul à pouvoir rencontrer.

L'auteur principal de la proposition de résolution estime que la formulation de ce nouveau tiret n'est pas suffisamment explicite.

Pour l'auteur de l'amendement, ce qui est important c'est l'homogénéité des normes de produits dans leur application au niveau des Douze (et non pas le chemin pour y parvenir).

Un membre signale qu'on observe au niveau européen une évolution de la nature juridique des actes CEE.

La majorité des législations européennes en matière d'environnement ont jusqu'à présent pris la forme de directives.

La directive lie tout Etat membre destinataire quant aux résultats à atteindre, tout en laissant aux instances nationales la compétence quant à la forme et aux moyens de transposition des objectifs prévus dans la directive. Il y a un délai d'application.

Les autorités européennes évoluent actuellement vers la disposition juridique qui s'impose directement et qui contient des normes: le règlement.

Le membre en conclut que finalement que ce soit la Région ou l'Etat fédéral, peu importe, puisque de plus en plus on travaille dans la perspective du Marché unique.

Un membre propose de rédiger l'amendement différemment:

«Considère que le principe de subsidiarité impose que, en ces matières, des normes de produits soient fixées au niveau de la Communauté européenne».

Een lid deelt de bezorgdheid van de indiener van amendement nr. 3: concurrentievervalsing moet vermeden worden.

Er bestaat een tegenstrijdigheid tussen de vraag gesteld aan het nationaal Parlement om produktnormen uit te vaardigen voor de wasmiddelen en het amendement dat ertoe strekt de uitvaardiging van deze normen naar het supranationale niveau te verplaatsen.

Hij wijst er trouwens op dat andere beslissingen economische vervalsing met zich brengen; bijvoorbeeld de ecotaks. In deze resolutie moeten er niet teveel tegenstrijdigheden worden opgestapeld ten opzichte van de weg die wordt gekozen door de meerderheid in het nationaal Parlement.

De indiener van het amendement meent dat er geen tegenstrijdigheid is, want dat de gebeurtenissen elkaar zullen opvolgen. Of de juridische regelgeving op nationaal of op Europees vlak wordt ingevoerd, brengt geen tegenstrijdigheid met zich. Indien men vooruitloopt op de Europese verordening op nationaal vlak, is dit enkel tijd gewonnen. Wij zijn voor Europese normen, maar wij willen vooruitgaan.

Een lid beklemtoont dat het zich uitspreken voor Europese normen niet betekent dat alle normen Europees moeten zijn.

Die uitleg heeft de hoofdindieners van het voorstel van resolutie overtuigd. Men moet niet wachten op de communautaire produktnormen voor wasmiddelen om wetgevend te kunnen optreden.

Een lid benadrukt dat de commissieleden in tegenpraak zouden zijn met het Europees recht indien ze zouden beweren dat de Lidstaten geen maatregelen kunnen nemen die verder strekken dan het Europees recht.

Een lid vraagt of het niet zou passen in het laatste streepje toe te voegen dat de Brusselse Hoofdstedelijke Raad de tekst doorgeeft aan het Parlement, de nationale regering en de Europese Gemeenschappen.

De Voorzitter wijst erop dat de Gemeenschappen slechts Staten erkennen; de nationale regering moet de resolutie doorgeven.

Een lid stelt voor het amendement als volgt op te stellen:

«Wenst dat de nationale overheden de Gemeenschappen vragen zo vlug mogelijk maatregelen te nemen voor wasmiddelen en ondertussen vraagt hij dat de nationale regering produktnormen uitwerken, enz...» (zie eerste streepje).

Un membre partage la préoccupation de l'auteur de l'amendement n° 3; il faut éviter les distorsions de concurrence.

Cependant, il y a une contradiction entre la demande faite au Parlement national d'édicter des normes de produits pour les composés lessiviels et l'amendement qui vise à reporter l'édiction de ces normes au niveau supranational.

Il signale par ailleurs que d'autres décisions induisent des distorsions économiques; par exemple les écotaxes. Il ne faudrait pas accumuler trop de contradictions dans cette résolution par rapport à la voie choisie par la majorité au Parlement national.

L'auteur de l'amendement estime qu'il n'y a pas de contradiction car il y aura une séquence dans les événements. Que l'acte juridique s'édicte à l'échelon national ou européen, cela n'entraîne pas de contradictions. Si on devance le règlement européen au niveau national, ce n'est que du temps gagné. Nous sommes en faveur des normes européennes, mais nous voulons avancer.

Un membre souligne que se prononcer en faveur de normes européennes, ne signifie pas que toutes les normes doivent être européennes.

L'auteur principal de la proposition de résolution est convaincu par cette explication. Il ne faudra pas attendre les normes de produits lessiviels communautaires pour pouvoir légiférer.

Un membre souligne que les commissaires seraient en contradiction avec le droit européen s'ils affirmaient que les Etats membres ne peuvent prendre des mesures qui vont au-delà du droit européen.

Un membre se demande s'il ne conviendrait pas de rajouter au dernier tiret que le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale transmet le texte au Parlement, au Gouvernement national et aux Communautés européennes.

Le Président signale que les Communautés ne reconnaissent que les Etats; c'est au Gouvernement national à transmettre la résolution.

Un membre propose de rédiger l'amendement comme suit:

«Souhaite que les instances nationales demandent aux Communautés de prendre des mesures en ce qui concerne les produits lessiviels le plus rapidement possible et, en attendant, demande que le Gouvernement national élabore, etc...» (cf. premier tiret).

De Voorzitter verduidelijkt dat het amendement zoals het oorspronkelijk was opgesteld niet in dezelfde richting gaat als het voorstel dat door het vorige lid werd gedaan.

Amendement nr. 3 stelt slechts vast dat de normen hoe langer hoe meer op Europees vlak worden vastgelegd en het zopas gedane voorstel strekt ertoe een bijzonder geval te behandelen: de wasmiddelen.

Een lid vraagt of het probleem niet zou worden opgelost door na de zesde considerans (amendement nr. 6) een nieuwe considerans toe te voegen, luidende:

«Overwegende dat de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen op 21 mei 1991 een richtlijn van de Raad inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (91/271/EEG) heeft afgekondigd en dat, gelet op de termijnen in deze richtlijn, dringend maatregelen tot voorkoming van de eutrofiëring van de waterlopen in overweging moeten worden genomen, bijvoorbeeld in verband met de wasproducten».

Daarbij wordt er gemeend dat het wenselijk is dat de EEG produktnormen vastlegt, de dringende noodzaak (vervaldatum 2000) dwingt tot maatregelen op nationaal vlak om de schadelijke gevolgen van sommige wasmiddelen te voorkomen.

De commissieleden stemmen met dit voorstel in.

Een lid stelt zich vragen over de vervangingswasmiddelen; ze bevatten geen fosfaten maar laten andere giftige stoffen vrij. Moet dit niet worden verduidelijkt in de consideransen?

De hoofdindieners van het voorstel van ordonnantie meent dat het de taak is van de nationale wetgever om een definitie te geven van de betrokken produkten. Hij wijst er trouwens op dat hij oorspronkelijk had voorgesteld om sommige vervangingsprodukten ook te verbieden.

Het lid wijst erop dat hij de drie amendementen (nr. 3, 5 en 6) aanvaardt, aangezien de Commissie duidelijk heeft gesteld dat het erom gaat het niveau (communautair of nationaal) te kiezen waar men het snelst optreedt.

Stemmingen

Amendement nr. 6 wordt aangenomen met eenparigheid van de 10 aanwezige leden.

Amendement nr. 5 (subamendement op amendement nr. 3) en amendement nr. 3 worden aangenomen met eenparigheid van stemmen.

Le Président précise que l'amendement tel que rédigé initialement ne va pas dans le même sens que la proposition faite par le membre précédent.

L'amendement n° 3 ne fait que constater que, de plus en plus, les normes sont décidées au niveau européen et la proposition qui vient d'être faite vise à traiter un cas particulier; les produits lessiviels.

Un membre se demande si on ne résoudrait pas le problème en insérant un nouvel attendu, après le sixième attendu (amendement n° 6), rédigé comme suit:

«Attendu que le Conseil des Ministres des Communautés européennes a promulgué une directive du Conseil du 21 mai 1991 relative au traitement des eaux urbaines résiduaires (91/271/CEE), dont les échéances impliquent notamment la prise en compte urgente de mesures visant à prévenir l'eutrophisation des cours d'eaux, par exemple pour ce qui concerne les produits lessiviels»

Tout en estimant souhaitable que la CEE adopte des normes de produits, l'urgence (échéance 2000) impose cependant de prendre des dispositions au niveau national pour prévenir les effets préjudiciables de certains produits lessiviels.

Les commissaires approuvent cette proposition.

Un membre s'interroge quant aux produits lessiviels de substitution; s'ils ne contiennent pas de phosphates, ils dégagent d'autres produits toxiques. Ne faudrait-il pas le spécifier dans les attendus?

L'auteur principal de la proposition d'ordonnance estime qu'il revient au législateur national de définir les produits concernés. Il signale par ailleurs qu'il proposait initialement d'interdire également certains produits de substitution.

Le membre signale qu'il accepte les trois amendements (n°s 3, 5 et 6) étant donné que la Commission a clairement stipulé qu'il s'agit de choisir le niveau (soit communautaire, soit national) où on agit le plus rapidement.

Votes

L'amendement n° 6 est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Les amendements n° 5 (sous-amendement à l'amendement n° 3) et n° 3 sont adoptés à l'unanimité.

Eerste streepje (oud)

De indiener van amendement nr. 2 dat ertoe strekte het eerste streepje te doen vervallen, trekt zijn amendement in. Het was een foutieve interpretatie van de teksten.

De verwijzing naar het voorstel van bijzondere wet 600/1 (Stuk Kamer) wordt vervangen door de verwijzing naar artikel 2, §§ 1 en 9 van het voorstel van bijzondere wet tot vervollediging van de federale Staatsstructuur (Stuk Senaat 558/1) dat over hetzelfde onderwerp handelt. Hetzelfde geldt voor het derde streepje.

Stemming

Het eerste streepje wordt aangenomen met 8 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Tweede streepje

Het tweede streepje wordt aangenomen met eenparigheid van de 10 aanwezige leden.

Derde streepje

Het derde streepje wordt aangenomen met eenparigheid van de 10 aanwezige leden.

Stemming over het geheel

Het aldus geamendeerde voorstel van resolutie wordt eenparig aangenomen.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.

De rapporteur,

Jacques
MAISON (F.)

De Voorzitter,

François
ROELANTS du VIVIER (F.)

Premier tiret (ancien)

L'auteur de l'amendement n° 2, qui visait à supprimer le premier tiret, le retire. Il s'agissait d'une erreur d'interprétation de textes.

La référence à la proposition de loi spéciale 600/1 (Doc. Chambre) est remplacée par la référence à l'article 2, §§ 1er et 9 de la proposition de loi spéciale visant à achever la structure fédérale de l'Etat (Doc. Sénat 558/1) qui a le même objet. Il en est de même du troisième tiret.

Vote

Le premier tiret est adopté par 8 voix et 2 abstentions.

Deuxième tiret

Le deuxième tiret est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Troisième tiret

Le troisième tiret est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Vote sur l'ensemble

La proposition de résolution, telle qu'amendée, est adoptée à l'unanimité.

Confiance est faite au rapporteur pour la rédaction du rapport.

Le Rapporteur,

Jacques
MAISON (F.)

Le Président,

François
ROELANTS du VIVIER (F.)

TEKST AANGENOMEN DOOR DE COMMISSIE

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

betreffende de vaststelling
van normen voor produkten
op nationaal vlak

Overwegende dat de Commissie voor Leefmilieu, Natuurbehoud en Waterbeleid het voorstel van ordonnantie A-14/1-2 betreffende de reinigingsmiddelen langdurig besproken heeft;

Overwegende dat de meerderheid in de Commissie het erover eens is te verklaren dat er preventief moet worden opgetreden om de kwaliteit van het water in Brussel te vrijwaren en dat bij wijze van voorzorgsmaatregel onder meer normen kunnen worden vastgesteld voor de samenstelling van de wasmiddelen die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest op de markt worden gebracht;

Overwegende dat bij onderzoek van arresten van het Arbitragehof en de Raad van State door de Commissie voor Leefmilieu van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad naar voren is gekomen dat het juridisch onmogelijk is normen vast te stellen voor op de markt gebrachte produkten, zonder dat het vrije verkeer van goederen binnen de Belgisch-Luxemburgse Economische en Monetaire Unie op de helling wordt gezet, dat volgens de Raad van State dergelijke normen - van technische en fiscale aard en kwaliteitsmerken - eenvormig behoren te zijn, willen ze geen hinderpaal vormen voor het vrije verkeer van goederen en bijgevolg onder de bevoegdheid van de nationale overheid vallen;

Overwegende dat de Commissie de Minister voor Leefmilieu had opgedragen in contact te treden met zijn collega's van de twee overige Gewesten van het Koninkrijk België ten einde te trachten een gemeenschappelijke wetgeving uit te werken voor de drie Gewesten;

Overwegende dat die erg moeizame stap geen succes kende;

Overwegende dat het feit dat de bevoegdheden van de Staat en de Gewesten inzake normen voor produkten niet duidelijk zijn afgebakend, een ernstige hinderpaal vormt voor de totstandkoming ervan, zoals is beklemtoond door de deelnemers aan de dialoog van Gemeenschap tot Gemeenschap die de voltooiing van de Staatshervorming mogelijk moet maken;

TEXTE ADOPTE PAR LA COMMISSION

PROPOSITION DE RESOLUTION

relative à la fixation
de normes de produits
au niveau national

Attendu que la Commission de l'Environnement, de la Conservation de la Nature et de la Politique de l'Eau a longuement débattu de la proposition d'ordonnance A-14/1-2 relative aux détergents;

Attendu que la majorité de la Commission s'est accordée pour affirmer qu'un effort de prévention était nécessaire pour garantir la qualité des eaux bruxelloises et que cette prévention pouvait notamment passer par l'établissement de normes définissant la composition des produits lessiviels mis sur le marché dans la Région de Bruxelles-Capitale;

Attendu qu'une analyse, par la Commission de l'Environnement du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale, d'arrêts de la Cour d'Arbitrage et du Conseil d'Etat a montré qu'il était juridiquement impossible de prendre des normes relatives aux produits mis sur le marché sans remettre en cause la libre circulation des marchandises au sein de l'Union économique et monétaire belgo-luxembourgeoise, que selon le Conseil d'Etat de telles normes - techniques, fiscales et labels - doivent être uniformes pour ne pas constituer un obstacle à la libre circulation des marchandises et impliquent par conséquent la compétence de l'autorité nationale;

Attendu que la Commission avait chargé le Ministre de l'Environnement de prendre contact avec ses collègues des deux autres Régions du Royaume de Belgique afin de tenter d'élaborer une législation commune aux trois Régions;

Attendu que cette démarche très lourde n'a pu être couronnée de succès;

Attendu que l'absence de répartition claire des compétences de l'Etat et des Régions en matière de normes de produits constitue un obstacle sérieux à leur élaboration, comme l'ont souligné les participants au dialogue de Communauté à Communauté devant permettre l'achèvement de la réforme de l'Etat;

Overwegende dat de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen op 21 mei 1991 een richtlijn van de Raad inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (91/271/EEG) heeft afgekondigd en dat, gelet op de termijnen in deze richtlijn, dringend maatregelen tot voorkoming van de eutrofiëring van de waterlopen in overweging moeten worden genomen, bijvoorbeeld met betrekking tot de wasmiddelen;

Overwegende dat op dit punt een akkoord kon worden bereikt, dat gestalte heeft gekregen door de indiening bij de Senaat van een voorstel van bijzondere wet (558/1) tot vervollediging van de federale Staatsstructuur;

Overwegende dat in dit voorstel wordt gekozen voor de uitsluitende bevoegdheid van de nationale overheid met betrekking tot het bepalen van normen voor produkten, met dien verstande evenwel dat de Gewesten worden betrokken bij de totstandkoming ervan;

Overwegende dat het genoemde wetsvoorstel volledig aansluit bij de gedachtengang die in de Commissie voor Leefmilieu van de Brusselse Hoofdstedelijke Raad is gevolgd;

De Brusselse Hoofdstedelijke Raad,

- Spreekt zich uit voor produktnormen bepaald op het vlak van de Europese Gemeenschap;
- wenst dat het Parlement een onderzoek wijdt aan artikel 2, §§ 1 en 9 van het voorstel van bijzondere wet 558/1 tot vervollediging van de federale Staatsstructuur en dat zij hierover zo spoedig mogelijk een stemming houdt;
- vraagt dat de nationale regering snel een wetsontwerp uitwerkt met het oog op de vaststelling van normen voor wasmiddelen ter vrijwaring van de kwaliteit van het water;
- vraagt dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt betrokken bij de totstandkoming van die nieuwe normen zoals wordt voorgeschreven door het artikel 2, § 9 van het voorstel van bijzondere wet 558/1, en bezorgt, zo nodig, het verslag dat de Commissie voor Leefmilieu heeft uitgebracht over het onderzoek van het voorstel van ordonnantie A/14-1 en 2 alsmede deze resolutie aan het Parlement en aan de nationale regering.

Attendu que le Conseil des Ministres des Communautés européennes a promulgué une directive du Conseil du 21 mai 1991 relative au traitement des eaux urbaines résiduaires (91/271/CEE), dont les échéances impliquent notamment la prise en compte urgente de mesures visant à prévenir l'eutrophisation des cours d'eaux, par exemple pour ce qui concerne les produits lessiviels;

Attendu qu'un accord a pu être obtenu sur ce point et qu'il s'est concrétisé par le dépôt sur le bureau du Sénat d'une proposition de loi spéciale 558/1 visant à achever la structure fédérale de l'Etat;

Attendu que cette proposition opte pour la compétence exclusive de l'autorité nationale en matière de définition de normes de produits, les Régions étant toutefois associées à leur élaboration;

Attendu que ladite proposition de loi rejoint totalement la réflexion menée au sein de la Commission de l'Environnement du Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale;

Le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale,

- Se prononce en faveur de normes de produits fixées au niveau de la Communauté européenne;
- souhaite que le Parlement examine rapidement et fasse voter dans les plus brefs délais l'article 2, §§ 1er et 9 de la proposition de loi spéciale 558/1 visant à achever la structure fédérale de l'Etat;
- demande que le Gouvernement national élabore rapidement un projet de loi prévoyant la fixation de normes de produits sur les produits lessiviels et ce afin de préserver la qualité des eaux;
- demande que la Région de Bruxelles-Capitale soit associée à l'élaboration de ces nouvelles normes, comme prévu par l'article 2, § 9, de la proposition de loi spéciale 558-1, et transmet, à toutes fins utiles, le rapport élaboré par la Commission de l'Environnement relatif à l'examen de la proposition d'ordonnance A/14-1 et 2 ainsi que la présente résolution, au Parlement et au Gouvernement national.

BIJLAGE 1**AMENDEMENTEN**

Nr. 1

Vijfde considerans

Vijfde considerans te vervangen door: «*Overwegende dat die erg moeizame stap geen succes kende*».

VERANTWOORDING

De Minister voor Leefmilieu heeft de nodige stappen gezet bij zijn collega's van de andere gewesten, maar zonder resultaat. De stappen werden dus gezet zelfs als er geen resultaat gaven.

Nr. 2

Het eerste streepje te doen vervallen.

VERANTWOORDING

Het heeft geen zin hier een politieke waardering te geven over het geheel van het voorstel van bijzondere wet tot vervollediging van de federale Staatsstructuur.

Nr. 3

Na het eerste streepje een nieuw streepje toe te voegen, luidende: «*Spreekt zich uit voor produktnormen bepaald op het vlak van de Europese Gemeenschap*».

VERANTWOORDING

Het lijkt hoe langer hoe duidelijker dat in het kader van de eenheidsmarkt produktnormen op supranationaal niveau worden uitgewerkt om elk gevaar van concurrentie vervalsing te vermijden.

Nr. 4

Opschrift

Het woord «federaal» te vervangen door het woord «nationaal».

VERANTWOORDING

Het begrip «federaal vlak» berust op geen enkele wettelijke basis.

ANNEXE 1**AMENDEMENTS**

N° 1

Cinquième attendu

Remplacer le cinquième attendu par ce qui suit: «*Attendu que cette démarche très lourde n'a pu être couronnée de succès*».

JUSTIFICATION

Le Ministre de l'Environnement a entrepris les démarches nécessaires auprès de ses collègues des autres Régions, elles n'ont hélas pu aboutir. La démarche a donc été réalisée, même s'il n'y a pas eu de résultat.

N° 2

Supprimer le premier tiret.

JUSTIFICATION

Il n'y a pas lieu de mêler ici une appréciation politique concernant l'ensemble de la proposition de loi spéciale visant à achever la structure fédérale de l'Etat.

N° 3

Ajouter, après le premier tiret, un nouveau tiret rédigé comme suit: «*Se prononce en faveur de normes de produits fixées au niveau de la Communauté européenne*».

JUSTIFICATION

Il apparaît de plus en plus évident que dans le cadre du marché unique, les normes de produits devront être élaborées au niveau supranational afin d'éviter tout risque de distorsions de concurrence.

N° 4

Titre

Remplacer le mot «fédéral» par le mot «national».

JUSTIFICATION

L'usage du concept de «niveau fédéral» ne repose sur aucune base légale.

Nr. 5 (subamendement op nr. 3)

Amendement nr. 3 voor het eerste streepje in te lassen.

VERANTWOORDING

Uit zorg voor de hiërarchie, lijkt het me beter dit amendement met betrekking tot de Europese Gemeenschap als eerste te vermelden in de resolutie.

Nr. 6

Na de zesde considerans, een nieuwe considerans in te voegen, luidend:

«Overwegende dat de Raad van Ministers van de Europese Gemeenschappen op 21 mei 1991 een richtlijn van de Raad inzake de behandeling van stedelijk afvalwater (91/271/EEG) heeft afgekondigd en dat, gelet op de termijnen in deze richtlijn, dringend maatregelen tot voorkoming van de eutrofiëring van de waterlopen in overweging moeten worden genomen, bijvoorbeeld met betrekking tot de wasmiddelen».

VERANTWOORDING

We zijn weliswaar van mening dat het wenselijk is dat de EEG produktnormen goedkeurt, maar zijn er tevens van overtuigd dat de dringendheid (einddatum 2000) dwingt tot maatregelen op nationaal vlak, ten einde de schadelijke gevolgen van een aantal wasmiddelen te voorkomen.

N° 5 (sous-amendement à n° 3)

Insérer l'amendement n° 3 avant le premier tiret.

JUSTIFICATION

Par souci de hiérarchie, il me semble préférable de placer cet amendement ayant trait à la Communauté européenne en première place dans la résolution.

N° 6

Insérer, après le sixième attendu, un nouvel attendu, rédigé comme suit:

«Attendu que le Conseil des Ministres des Communautés européennes a promulgué une directive du Conseil du 21 mai 1991 relative au traitement des eaux urbaines résiduaires (91/271/CEE), dont les échéances impliquent notamment la prise en compte urgente de mesures visant à prévenir l'eutrophisation des cours d'eaux, par exemple pour ce qui concerne les produits lessiviels».

JUSTIFICATION

Tout en estimant souhaitable que la CEE adopte des normes de produits, l'urgence (échéance 2000) impose cependant de prendre des dispositions au niveau national pour prévenir les effets préjudiciables de certains produits lessiviels.

BIJLAGE 2

Bespreking van het voorstel van ordonnantie betreffende de reinigingsmiddelen (A-14/1-2 - 89/90)

Rapporteurs:
mevr. HUYTEBROECK en de heer DUPONCELLE

PRELABLE KWESTIE

De Voorzitter wenst dat de hoofdindieners verklaart waarom hij, ondanks het ongunstig advies van de Raad van State, vraagt dat het voorstel wordt onderzocht.

De indieners beklemtoont dat het voorstel van ordonnantie een probleem stelt dat al dan niet tot de bevoegdheid van het Gewest behoort; het betreft het op de markt brengen en het verhandelbaar maken van een reeks producten die schadelijk zijn voor het milieu.

Een gelijkaardig probleem stelde zich met het voorstel van ordonnantie betreffende de pesticiden; het werd opgelost door het opheffen van de lijst met producten die niet in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest mogen worden verkocht.

De indieners beklemtoont voorts dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest in het ontwerp van ordonnantie inzake de preventie en het beheer van afvalstoffen, in artikel 4, § 2, 1° en 2° ermee heeft ingestemd dat de Executieve bevoegd is om maatregelen te nemen die kunnen inhouden:

- «1° - het verbod bepaalde producten of verpakkingen die door hun vervaardiging of hun gebruik afvalstoffen doen verschijnen die moeilijk te verwijderen zijn of die een bedreiging voor het milieu of voor de gezondheid van de mens betekenen, te vervaardigen, te vervoeren, te bezitten, te verkopen, te koop aan te bieden, te gebruiken, aan te schaffen of er gratis of tegen betaling, afstand van te doen;
- 2° - het verbod bepaalde producten of verpakkingen die door hun vervaardiging of hun gebruik afvalstoffen doen verschijnen die moeilijk te verwijderen zijn of die een bedreiging voor het milieu of voor de gezondheid van de mens betekenen, te vervaardigen, te vervoeren, te bezitten, te verkopen, te koop aan te bieden, te gebruiken, aan te schaffen of er gratis of tegen betaling, afstand van te doen, indien niet aan nader te bepalen voorwaarden wordt voldaan, met inbegrip van eventuele voorwaarden van duurzaamheid en herstelbaarheid».

De indieners heeft het advies gevraagd van de juridisch adviseur van de Staatssecretaris. Deze deelde hem mede dat leefmilieu zo belangrijk is dat er soms kan worden afgeweken van de commercialisatieregels.

Hij wenst bijgevolg dat de Commissie de bespreking over de detergentia aanvat, zelfs als dit aanleiding geeft tot stekelige debatten tussen juristen.

Een lid meent dat het nutteloos is ter zake wetgevend te willen optreden, daarbij ingaand tegen het advies van de Raad van State.

De Staatssecretaris wijst erop dat «La Revue Régionale de Droit» een artikel heeft gepubliceerd inzake het voorstel van ordonnantie betreffende de reinigingsmiddelen. Van zijn medewerker is ook een dossier verschenen over «L'union économique et l'unité monétaire dans les lois de réformes institutionnelles» (Courrier hebdomadaire n° 1299, Crisp 1990).

Beide documenten volgen het advies van de Raad van State.

ANNEXE 2

Discussion de la proposition d'ordonnance relative aux détergents (A-14/1-2 - 89/90)

Rapporteurs:
Mme HUYTEBROECK et M. DUPONCELLE

QUESTION PRELABLE

Le Président souhaite que l'auteur principal explique pourquoi il demande l'examen de la proposition malgré l'avis défavorable du Conseil d'Etat.

L'auteur souligne que le problème soulevé par la proposition d'ordonnance est la compétence ou non-compétence de la Région en matière de mise sur le marché et de commercialisation d'une série de produits nocifs pour l'environnement: dans ce cas-ci les détergents.

Un problème similaire s'était posé avec la proposition d'ordonnance concernant les pesticides; il a été résolu par le retrait de la liste des produits dont la vente aurait été interdite dans la Région de Bruxelles-Capitale.

Or, souligne l'auteur, dans le projet d'ordonnance sur la prévention et la gestion des déchets à l'article 4, § 2, 1° et 2°, le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale a approuvé que l'Exécutif soit habilité à prendre des mesures qui peuvent impliquer:

- «1° - l'interdiction de fabriquer, de transporter, de détenir, de vendre, d'offrir en vente, d'utiliser, d'acquérir ou de céder certains produits ou emballages causant par leur fabrication ou leur emploi l'apparition de déchets difficiles à éliminer ou présentant une menace pour l'environnement ou pour la santé de l'homme, contre paiement ou gratuitement;
- 2° - l'interdiction de fabriquer, de transporter, de détenir, de vendre, d'offrir en vente, d'utiliser, d'acquérir ou de céder certains produits ou emballages causant par leur fabrication ou leur emploi l'apparition de déchets difficiles à éliminer ou présentant une menace pour l'environnement ou pour la santé de l'homme contre paiement ou gratuitement si certaines conditions à déterminer ne sont pas observées, y compris des conditions éventuelles de durabilité et de réparabilité».

L'auteur a demandé l'avis du conseiller juridique du Secrétaire d'Etat qui lui a précisé que l'environnement est une matière tellement importante qu'il peut parfois être dérogé aux règles de commercialisation.

Il souhaite dès lors que la Commission entame la discussion sur les détergents, même si elle donnera lieu à des débats épineux entre juristes.

Un membre estime qu'il est inutile de vouloir légiférer en la matière en allant à l'encontre de l'avis du Conseil d'Etat.

Le Secrétaire d'Etat signale que la Revue Régionale de Droit a publié un article concernant la proposition d'ordonnance relative aux détergents. Son collaborateur a également publié un dossier sur «L'union économique et l'unité monétaire dans les lois de réformes institutionnelles» (Courrier Hebdomadaire n° 1299, Crisp 1990).

Ces deux documents rejoignent l'avis du Conseil d'Etat.

De indiener kan niet instemmen met het standpunt van de Staatssecretaris.

Hij wenst dat daarover een debat wordt gehouden. (Mevr. Huytebroeck wordt als rapporteur aangewezen).

Uiteenzetting van de indiener

De indiener beklemtoont dat het voorstel van ordonnantie met opzet provocerend is; voorkomen is inderdaad beter dan genezen.

Ten opzichte van het advies van de Raad van State - dat bepaalt dat de produktnormen niet tot de gewestelijke bevoegdheden behoren - zijn verschillende houdingen mogelijk:

1. verdergaan dan het advies van de Raad van State om de oppervlaktewateren te kunnen beschermen tegen de verontreiniging door wasmiddelen;
2. beschouwen dat het over een gewestelijke bevoegdheid gaat maar dat de Gewesten geen verschillende wetgevingen mogen hebben zodat ze het vrije verkeer van goederen niet kunnen belemmeren en geen overtredingen begaan ten overstaan van de Belgische economische en monetaire unie. Bijgevolg moeten de Gewesten identieke produktnormen uitvaardigen;
3. machteloos blijven.

Dit laatste alternatief werd noch door de rapporteur noch door de indiener in overweging genomen.

Het lid herinnert eraan dat er precedënten bestaan inzake samenwerking om bevoegheidsstoornissen te vermijden.

Er bestaat een overeenkomst inzake verpakkingen tussen het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Er is zelfs sprake van dat ze tegen eind 1991 een gemeenschappelijk wetsvoorstel zouden indienen dat eerst aan het Vlaamse Gewest zou worden voorgelegd voor een eventuele instemming, vervolgens aan het Nationaal Secretariaat voor het leefmilieu en ten slotte aan de Minister van Economische Zaken. Waarom zou dit dan niet kunnen inzake detergents?

Hij beklemtoont daarenboven dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de akkoorden van de Noordzee, die enkele maanden geleden werden getekend, moet toepassen.

De rapporteur legt het werkdocument voor

Het voorstel van ordonnantie betreffende de reinigingsmiddelen heeft als vooropgesteld doel de oppervlaktewateren te beschermen tegen vervuiling door wasmiddelen en heeft betrekking op twee bestanddelen van deze wasmiddelen: de detergents of de eigenlijke tensio-actieve bestanddelen en de sekwesterende agentien die de kalk opvangen welke de werking van de detergents afremt. De snelheid van het biologisch afbrekingsproces wordt bepaald en twee sekwesterende agentien mogen niet langer worden verkocht: de fosfaten en het NTA.

Er worden ook voorwaarden opgesteld wat de etikettering op de verpakking van deze wasmiddelen betreft.

Het ware probleem van het voorstel van ordonnantie betreffende de reinigingsmiddelen ligt in de wettelijke bevoegdheid die het Gewest zou hebben om wetten te maken inzake de verkoop en de verplichte etikettering. Op 18 december 1989 werd de Raad van State om advies gevraagd, hetgeen op 23 januari 1990 werd uitgebracht.

L'auteur ne peut se ranger derrière la position du Secrétaire d'Etat.

Il souhaite qu'il en soit discuté. (Mme Huytebroeck est désignée comme rapporteur).

Exposé de l'auteur

L'auteur souligne que la proposition d'ordonnance est volontairement provocatrice; il vaut en effet mieux prévenir que guérir.

Par rapport à l'avis du Conseil d'Etat - qui stipule que les normes de produits ne sont pas de compétence régionale -, différentes attitudes sont possibles:

1. aller au-delà de l'avis du Conseil d'Etat pour pouvoir protéger les eaux de surface contre la pollution due aux produits lessiviels;
2. considérer qu'il s'agit d'une compétence régionale mais que les Régions ne peuvent avoir de législations divergentes de manière à ne pas porter atteinte à la libre circulation des marchandises et à ne pas enfreindre l'union économique et monétaire belge. Il faut dès lors que les Régions édictent des normes de produits identiques dans les trois Régions;
3. demeurer impuissants.

Cette dernière alternative n'a pas été retenue ni par le rapporteur, ni par l'auteur.

L'auteur rappelle qu'il existe des précédents en matière de coopération pour éviter les distorsions de compétence.

Il existe un accord entre les Régions wallonne et de Bruxelles-Capitale en matière d'emballages. Il est même question qu'elles déposent d'ici fin 1991 un projet de loi commun qui sera transmis d'abord à la Région flamande pour accord éventuel, ensuite au Secrétariat national à l'Environnement et enfin au Ministre des Affaires économiques. Pourquoi ne serait-ce pas possible en matière de detergents?

Il souligne par ailleurs que la Région de Bruxelles-Capitale se doit d'appliquer les accords de la Mer du Nord signés il y a quelques mois.

Présentation du document de travail par le rapporteur

La proposition d'ordonnance relative aux detergents a pour objectif annoncé la volonté de protéger les eaux de surface contre la pollution due aux produits lessiviels. Deux composants de ces produits lessiviels sont pris en compte par la présente ordonnance: les detergents ou composants tensio-actifs proprement dits et les agents séquestrants captant le calcaire qui inhibe l'action des detergents. La vitesse de biodégradation des detergents est précisée et deux agents séquestrants sont interdits de mise en vente: les phosphates et le nitrilotriacétate.

Des obligations quant à l'étiquetage des conditionnements de produits lessiviels sont également proposées.

Le vrai problème de la proposition d'ordonnance relative aux detergents réside dans la capacité légale qu'aurait la Région de légiférer en matière de mise sur le marché et d'obligation d'étiquetage. Un avis a été demandé au Conseil d'Etat le 18 décembre 1989 et celui-ci apportait sa réponse en date du 23 janvier 1990.

Juridische basis van het voorstel

1. Belemmering op het goederenverkeer.
Wanneer kan dit?

Het advies van de Raad van State over het voorstel van ordonnantie betreffende de reinigingsmiddelen is uiterst bondig wat artikel 2 van dit voorstel betreft; artikel 2 dat bedoeld is om in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest de verkoop en het gebruik te verbieden van detergenten die fosfaten of nitrilotriacetaat bevatten.

Volgens de Raad van State belemmert deze maatregel zeker het vrije verkeer van deze produkten binnen de Belgische economische unie, terwijl diezelfde produkten in de andere Gewesten van het land mogen worden verkocht.

Het lijkt erop dat de Raad van State ook van mening is dat artikel 2 geen waarborg biedt voor de inachtneming van het principe van het vrije verkeer van goederen, waarvan sprake in artikel 6, paragraaf 1, IV, lid 3 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 op de hervorming van de instellingen, gewijzigd door de wet van 8 augustus 1988.

Artikel 2 van het voorstel zet ontegensprekelijk een rem op het vrije verkeer van detergenten in het economisch circuit, maar elke maatregel die tot doel heeft om, met het oog op de bescherming van het milieu, het op de markt brengen en gebruiken van een bepaald produkt te regelen, houdt willens nillens een beperking van zijn vrije verkeer ervan in het economisch circuit in. Onder voorbehoud van het ontkennen van de milieubevoegdheid van het Gewest betekent dit niet dat dergelijke maatregel niet kan, gelet op het vrije verkeer.

Zij die commentaar leveren op de institutionele bepalingen inzake economische unie onderstrepen de noodzaak van een genuanceerde benadering. Op de vraag of een gewestelijke reglementering met gevolgen voor het economisch verkeer automatisch onverenigbaar is met het principe van het vrije handelsverkeer antwoordt de heer Herbet:

«Wij menen van niet: een vrijheid reglementeren betekent niet noodzakelijk haar belemmeren of afschaffen, maar deze beperkingen moeten verantwoord zijn, dit wil zeggen nodig om de vooropgestelde doelstellingen te bereiken en erop betrekking hebbende; bovendien moeten ze in verhouding staan tot het beoogde doel, dit wil zeggen dat er geen enkel minder beperkend middel mag bestaan dat het vrije verkeer van goederen aan banden legt en tot hetzelfde resultaat leidt; deze maatregel mag ook niet willekeurig discriminerend zijn; volgens ons moet zij zonder onderscheid gelden voor produkten uit heel België en niet alleen uit een of ander Gewest»⁽¹⁾.

De jurisprudentie is éénstemmig. Er zijn reeds talloze arresten van het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen waarin, op basis van de door de heer Herbet aangegeven criteria, wordt nagegaan of de bepalingen van de EEG-Lidstaten die gevolgen hebben voor het economisch verkeer verenigbaar zijn met het principe van het vrije verkeer van goederen. In de veel besproken zaak van de Deense reglementering op de drankverpakkingen bevestigde het Hof dat de Lidstaten bevoegd zijn om beperkende maatregelen uit te vaardigen ten einde het milieu te beschermen;

Fondement juridique de la proposition

1. Entrave aux échanges.
Dans quelles conditions est-elle autorisée?

L'avis donné par le Conseil d'Etat sur la proposition d'ordonnance relative aux détergents est extrêmement lapidaire au sujet de l'article 2 de cette proposition, qui vise à interdire la mise sur le marché et l'utilisation dans la Région de Bruxelles-Capitale, de détergents comportant des phosphates ou du nitrilotriacétate.

Selon le Conseil d'Etat, cette mesure a pour effet certain d'empêcher la libre circulation de ces produits à l'intérieur du l'union économique belge, alors que les mêmes produits peuvent être mis en vente dans les autres Régions du pays.

Il semble que le Conseil d'Etat considère aussi que l'article 2 de la proposition n'assure pas le respect du principe de la libre circulation des biens, consacré à l'article 6 paragraphe 1, VI, alinéa 3 de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles, modifiée par la loi du 8 août 1988.

Il est incontestable que l'article 2 de la proposition comporte une restriction à la circulation des détergents dans le circuit économique. Mais toute mesure qui s'attache, dans un but de protection de l'environnement, à réglementer la mise sur le marché ou l'utilisation d'un produit déterminé comporte forcément une restriction à sa circulation dans le circuit économique. Sauf à nier la compétence de la Région en matière d'environnement, ceci ne signifie pas qu'une telle mesure est dans ce cas inadmissible au regard du principe de libre circulation.

Les commentaires des dispositions institutionnelles en matière d'union économique soulignent l'approche nuancée qui doit être développée. Ainsi, à la question de savoir si une réglementation régionale ayant des effets sur les échanges économiques est automatiquement incompatible avec le principe de la libre circulation, M. Herbet répond:

«Nous ne le pensons pas: réglementer l'exercice d'une liberté ne signifie pas nécessairement l'entraver ou la supprimer; mais il convient que ces restrictions soient justifiées, c'est-à-dire nécessaires pour atteindre les objectifs poursuivis et appropriées à ceux-ci; elles doivent de plus être proportionnées à l'objet visé, en ce sens qu'aucun moyen moins restrictif de la libre circulation des marchandises ne peut aboutir au même résultat; cette mesure ne peut de plus être discriminatoire de façon arbitraire; elles doit, selon nous, s'appliquer indistinctement aux produits issus de toutes les composantes de l'Etat belge et pas seulement à ceux provenant de telle ou telle région»⁽¹⁾.

La jurisprudence est à l'unisson. On ne compte plus les arrêts de la Cour de justice des communautés européennes qui vérifient, à l'aide des critères indiqués par M. Herbet, l'admissibilité de dispositions des Etats membres de la CEE ayant des effets sur les échanges économiques, au regard du principe de la libre circulation des marchandises. Ainsi, dans la célèbre affaire relative à la réglementation danoise concernant les emballages de boissons, la Cour a affirmé la compétence des Etats membres pour prendre des mesures contraignantes à l'égard des agents économiques qui interviennent

(1) «Le marché interne et la politique de l'environnement», in Lavrysen et cons., Les compétences en matière de gestion de l'environnement, Story-Scientia, 1990, pp. 278-279. Zie ook B. Jadot, «La réforme de l'Etat: VI - les compétences régionales dans les matières autres que celles qui concernent l'économie». Journal des tribunaux, 1989, p. 181. - Vertaling BHR.

(1) «Le marché interne et la politique de l'environnement» in Lavrysen et cons., Les compétences en matière de gestion de l'environnement, Story-Scientia, 1990, pp. 278-279. Voir aussi B. Jadot, «La réforme de l'Etat: VI - les compétences régionales dans les matières autres que celles qui concernent l'économie». Journal des tribunaux, 1989, p. 181.

maatregelen die gelden voor de economische agenten die een rol spelen bij de vervaardiging en de commercialisering van de drankverpakkingen. De Lidstaten mogen echter niet de beperkingen overtreden die gerechtvaardigd en onvermijdelijk zijn om het vooropgestelde doel te bereiken. Ter zake zegt het Hof onder andere dat een verplicht systeem van statiegeld en terugnemering van lege drankverpakkingen een vitaal onderdeel is van een systeem waarbij men het hergebruik van verpakkingen wil waarborgen. Zulk systeem kan juridisch dus niet in vraag worden gesteld (arrest van 20 september 1988, zaak 302/86, Commissie/Denemarken).

Het Arbitragehof deed een bijna gelijkaardige uitspraak in verband met de Belgische economische unie, inzake de bepalingen van het Waalse Gewest voor het gebruik van stortplaatsen voor afval uit de andere Gewesten (arrest nr. 12/89 van 31 mei 1989):

«Ze mogen, absoluut en algemeen, het gebruik niet onmogelijk maken van afval uit de andere Gewesten, hetgeen op zich in strijd zou zijn met de Belgische economische unie. Ter zake mogen de bijzondere regels alleen datgene bevatten wat nodig is voor het verwezenlijken van de hierboven vermelde doelstellingen; bovendien mag het onderscheid dat ze maken niet willekeurig zijn of op een onverantwoorde wijze het verkeer tussen 's lands delen belemmeren».

Het advies van de Raad van State over het voorstel van ordonnantie betreffende de reinigingsmiddelen bevat geen beoordeling wat de verhouding van de voorgestelde maatregelen betreft. Ter zake wees een auteur op de leemte in het advies:

«Het advies van de Raad van State bevat interessante stellingen inzake het vrije verkeer, maar de motivering over de grond blijkt minder voldoening te schenken. Er wordt enkel in vastgesteld dat, indien deze Brusselse ordonnantie wordt aangenomen, gelijkaardige produkten in het ene Gewest zouden kunnen worden verboden en in het andere toegelaten, dat het vrije verkeer dus bedreigd wordt en dat de voorgestelde norm onwettelijk is.

Deze redenering lijkt op zijn minst summier. De Raad van State kan niet ontkennen dat in vele domeinen de toekenning van materieel gelijkaardige bevoegdheden aan onderscheiden overheden, elke bevoegd op een eigen geografisch grondgebied, sommige beperkingen met zich gaat brengen, het vrije verkeer van het ene gebied naar het andere soms zal belemmeren. De bijzondere wetgever poogde deze evolutie te minimaliseren door de centrale overheid een aantal bevoegdheden te geven (bv.: industriële en intellectuele eigendom...), door in overleg te voorzien onder de overheden (bv.: over de verenigbaarheid van de autowegen en de waterwegen...) of door de regeling van het verkeer expliciet uit de toegekende bevoegdheden weg te laten (bv.: het natuurbehoud en de natuurbescherming, met uitzondering van de import, export en doorvoer van niet-inheemse planten...). Nochtans zijn indirecte belemmeringen voor het verkeer onvermijdelijk. De Raad van State en het Arbitragehof moeten in dergelijke gevallen uitmaken of een door een formeel bevoegde overheid uitgevaardigde regel het verkeer indirect belemmert en niet in verhouding staat met het beoogde doel. Naast de directe hinderpalen voor het verkeer - douanerechten en quotas - die altijd worden verboden, moet er dus rekening gehouden worden met de door de betwiste norm nagestreefde doeleinden. Het Arbitragehof zal ongetwijfeld een aantal criteria naar voor schuiven, net zoals het Hof van Justitie van de Europese Gemeenschappen dat eerder deed, om te kunnen oordelen of een norm een redelijke belemmering is voor het handelsverkeer of om uit te maken of een norm al dan niet in verhouding is met het nagestreefde doel. Bij gebrek aan dergelijke criteria, bestaat het gevaar dat de gewestnormen die op één of andere manier het vrije verkeer in gevaar brengen telkens weer in vraag worden gesteld»⁽²⁾.

⁽²⁾ J.P. Keffene, «L'union économique et l'unité monétaire, nouvelle structure de l'Etat belge? A propos de l'avis du Conseil d'Etat du 10 janvier 1990», Revue régionale de droit, 1990, pp. 418-419. - Vertaling BHR.

dans la production et la commercialisation des emballages de boissons, au nom d'exigences de protection de l'environnement. Les Etats ne peuvent toutefois pas dépasser les restrictions inévitables justifiées par la poursuite de l'objectif qui a été fixé. A cet égard, la Cour observe notamment que l'obligation de mettre en place un système de consigne et de reprise des emballages vides de boissons est un élément indispensable d'un système visant à assurer la réutilisation des emballages, et ne peut donc être juridiquement contestée (arrêt du 20 septembre 1988, affaire 302/86, Commission/Danemark).

La Cour d'arbitrage s'est prononcée en des termes fort proches en ce qui concerne l'union économique belge, à propos des dispositions de la Région wallonne relatives à l'utilisation des décharges de déchets en provenance des autres Régions (arrêt n° 12/89 du 31 mai 1989):

«Elles ne peuvent rendre impossible, de façon absolue et générale, l'utilisation des décharges pour des déchets en provenance des autres Régions, ce qui serait en soi contraire à l'union économique belge. A cet égard, les règles particulières ne peuvent contenir que ce qui est nécessaire à la réalisation des objectifs mentionnés ci-dessus; de plus les distinctions qu'elles opèrent ne peuvent être arbitraires ni engendrer une entrave injustifiée dans les échanges entre les composantes du Royaume».

L'avis du Conseil d'Etat sur la proposition d'ordonnance relative aux détergents ne comporte pas d'appréciation quant à la proportionnalité des mesures proposées. Un auteur a souligné en ce sens la lacune de l'avis:

«Si l'avis du Conseil d'Etat contient d'intéressantes prises de position touchant à la liberté de circulation, sa motivation quant au fond apparaît beaucoup moins satisfaisante. Il se contente en effet de constater que des produits semblables pourraient être interdits dans une Région et autorisés dans une autre, à la suite de l'adoption de cette ordonnance bruxelloise, que la liberté de circulation est donc en péril et la norme proposée illégale.

Ce raisonnement apparaît pour le moins sommaire. Le Conseil d'Etat ne peut ignorer que, dans de nombreux domaines, l'attribution de compétences matériellement similaires à des pouvoirs distincts, compétents chacun sur un espace géographique propre, va entraîner certains freins, certaines entraves à la liberté de circulation d'une composante à une autre. Le législateur spécial a tenté de minimiser cette évolution, en attribuant certaines compétences au pouvoir central (ex.: la propriété industrielle et intellectuelle...), en prévoyant une concertation entre les autorités (ex.: sur la compatibilité des réseaux d'autoroutes et des voies hydrauliques...) ou en excluant explicitement de la compétence attribuée les règles de circulation (ex.: la protection et la conservation de la nature, à l'exception de l'importation, de l'exportation et du transit des espèces végétales non indigènes...). Des entraves indirectes aux échanges sont cependant inévitables. La mission du Conseil d'Etat et de la Cour d'arbitrage sera donc d'apprécier, dans de tels cas, dans quelle mesure la règle édictée par un pouvoir formellement compétent constitue une entrave indirecte aux échanges, disproportionnée par rapport à l'objectif poursuivi. Hormis les entraves directes aux échanges - droits de douane et quotas - qui seront toujours prohibées, il leur faudra donc avoir égard aux objectifs poursuivis par la norme contestée. La Cour d'arbitrage développera probablement certains critères, comme l'a fait la Cour de Justice des Communautés européennes avant elle, pour lui permettre de juger si une norme constitue une entrave aux échanges raisonnable ou disproportionnée par rapport aux objectifs poursuivis par la norme. En l'absence de tels critères, l'on risquerait de voir se développer une remise en cause systématique des normes régionales susceptibles, de près ou de loin, de mettre en péril la liberté de circulation. ⁽²⁾

⁽²⁾ J.P. Keffene, «L'union économique et l'unité monétaire, nouvelle structure de l'Etat belge? A propos de l'avis du Conseil d'Etat du 10 janvier 1990», Revue régionale de droit, 1990, pp. 418-419.

Het voorstel van ordonnantie is niet bedoeld om het vervaardigen en het gebruiken van detergenten onmogelijk te maken, maar om enkel en alleen in deze detergenten de aanwezigheid van produkten te verbieden die vandaag door iedereen als schadelijk voor het milieu erkend worden. Het behoort tot de politieke verantwoordelijkheid van de indieners van een voorstel van ordonnantie om met klem de waterlopen tegen deze produkten te beschermen: geen enkele juridische instantie kan hen dat recht ontzeggen.

Het is moeilijk te begrijpen dat het mogelijk zou zijn op afdoende wijze elders in te grijpen dan in de loop van het fabricageproces van de produkten. Een verbodsmaatregel blijkt nodig wanneer men ziet dat de marktregels alleen niet volstaan om alle detergentenproducenten ervan te overtuigen geen fosfaten of nitrilotriacetaat meer te gebruiken; geen enkel ander middel, minder beperkend voor het vrije goederenverkeer, kan daadwerkelijk tot hetzelfde resultaat leiden.

Het voorstel van ordonnantie overschrijdt dus niet het bevoegdheidsdomein van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Uit de lezing van het hoofdstuk «Juridische basis van het voorstel» blijkt dat, wanneer men het advies van de Raad van State letterlijk neemt, men het Gewest elke bevoegdheid zou moeten ontzeggen om produktnormen uit te vaardigen ten einde het milieu te beschermen. Volgens artikel 6, paragraaf 1, II, 1 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, gewijzigd in 1988, zijn de Gewesten echter bevoegd en sluit deze bevoegdheid zelfs uit dat de nationale overheid zich mengt wanneer het erom gaat ter zake uitgevaardigde Europese normen in het interne wetgeving om te zetten. Anderzijds mogen deze produktnormen het principe van het vrije goederenverkeer en van de Belgische economische unie niet schaden. Het betreft zonder twijfel een belangrijke beperking en men kan zich afvragen of ze de gewestelijke bevoegdheid werkelijk aantast of of ze het Gewest enkel verplicht met de andere Gewesten overleg te plegen om uniforme normen voor heel het land aan te nemen.

Een gelijkaardig voorbeeld: dezelfde Raad van State bracht op 3 juli 1990 een advies uit over het voorontwerp van wet betreffende de normen voor chemische substanties, bereidingen en produkten.

Dit advies vertrok van de vaststelling dat verschillende produktnormen het vrije goederenverkeer in het gedrang zouden kunnen brengen om te besluiten «dat een Gewest niet bevoegd is om eenzijdig dergelijke produktnormen op te leggen met het oog op de natuurbescherming».

Dit is een expliciete manier om ter zake de gewestelijke bevoegdheid te erkennen, daar de verplichting om uniforme normen aan te nemen niet betekent dat de bevoegdheid om met het oog op de natuurbescherming produktnormen te bepalen aan de Gewesten werd onttrokken en aan de nationale overheid toevertrouwd.

Het woord eenzijdig is in dit geval uiteraard van fundamenteel belang, aangezien het laat verstaan dat de Gewesten verplicht worden onderling overleg te plegen om identieke normen te bepalen, bijvoorbeeld in het kader van een samenwerkingsakkoord, gesloten met toepassing van artikel 92bis van de wet van 8 augustus 1980.

Aldus kan men zich ook inbeelden dat het bureau van onze vergadering het initiatief neemt voor een interregionale samenwerking ter zake.

Uiteenzetting van de Staatssecretaris

De Staatssecretaris meent dat uit de juridische stukken blijkt hoe moeilijk het is om deze materie te behandelen.

Het is nochtans duidelijk dat niemand kiest voor de laatste oplossing - niets doen -.

La proposition d'ordonnance n'entend pas rendre impossible la fabrication et l'usage des détergents. Elle entend seulement interdire la présence dans les détergents de produits dont, aujourd'hui, tout le monde s'accorde à reconnaître le très net danger pour l'environnement. Il relève de la seule responsabilité politique des auteurs d'une proposition d'ordonnance d'entendre garantir avec fermeté la protection des cours d'eau contre ces produits: aucune instance juridictionnelle ne peut leur en dénier le droit.

L'on voit mal comment il serait possible d'agir avec suffisamment d'efficacité à cet égard à un stade autre que celui de la fabrication des produits. Et une mesure d'interdiction s'avère nécessaire quand on voit que les seules règles du marché ne suffisent pas à convaincre tous les producteurs de détergents de renoncer aux phosphates et au nitrilotriacétate; aucun autre moyen moins restrictif de la libre circulation des produits ne serait susceptible d'aboutir effectivement au même résultat.

La proposition d'ordonnance n'excède donc pas la compétence de la Région de Bruxelles-Capitale.

Après lecture du chapitre «fondement juridique de la proposition», on peut comprendre que prendre l'avis du Conseil d'Etat à la lettre reviendrait à dénier toute compétence régionale pour édicter des normes de produit relatives à la protection de l'environnement. Or suivant l'article 6, paragraphe 1, II, 1° de la loi spéciale du 8 août 1980, modifiée en 1988, les Régions ont cette compétence qui exclut même l'intervention de l'autorité nationale lorsqu'il s'agit de traduire dans le droit interne des normes européennes édictées en la matière. Mais d'autre part, ces normes de produit ne peuvent porter atteinte au principe de la libre circulation des marchandises et de l'union économique belge. Il s'agit sans doute d'une restriction importante et on peut se demander si elle entame vraiment la compétence régionale en la matière ou si elle l'oblige simplement à se concerter avec les autres Régions pour aboutir à l'adoption de normes uniformes dans tout le pays.

Ainsi pour prendre un autre exemple similaire, le même Conseil d'Etat avait rendu le 3 juillet 1990 un avis à propos d'un avant-projet de loi relatif aux normes applicables aux substances et préparations chimiques ainsi qu'aux produits.

Cet avis partait du constat que des normes de produits différenciés pouvaient porter atteinte à la libre circulation des marchandises pour conclure: «qu'il n'appartient pas à une Région d'imposer unilatéralement pareille norme de produits pour l'hygiène de l'environnement».

Ce qui est une manière explicite de reconnaître la compétence régionale en la matière car l'obligation de prendre des normes uniformes ne signifie pas que la compétence pour fixer des normes de produits pour l'hygiène de l'environnement ait été soustraite aux Régions pour être confiée à l'autorité nationale.

Le mot unilatéralement est évidemment fondamental dans ce cas-ci puisqu'il laisse entendre qu'on impose aux Régions de se concerter entre elles pour fixer des normes identiques, par exemple dans le cadre d'un accord de coopération conclu en application de l'article 92bis de la loi du 8 août 1980.

Ainsi on pourrait également imaginer que le bureau de notre assemblée prenne l'initiative d'une concertation inter-régions sur ces matières.

Exposé du Secrétaire d'Etat

Le Secrétaire d'Etat estime que les documents juridiques transmis montrent combien il est difficile de traiter de cette matière.

Il est cependant évident que personne ne revendique la dernière démarche qui consiste à ne rien faire.

De eerste oplossing die, door het stemmen van een ordonnantie, de blokkade zou forceren, zou het Gewest nadeel berokkenen. De rapporteur heeft naar het Arbitragehof verwezen en is vergeten de bijzondere bepalingen voor Brussel te vermelden. In Brussel kan om het even welke rechtbank de ordonnanties aan de Grondwet toetsen. Dit soort beroep zal worden gebruikt vanaf het ogenblik dat de ordonnantie in het *Belgisch Staatsblad* is verschenen.

Er moet worden toegegeven dat het federaal stelsel nog niet werkt met de volledige soepelheid en de volledige strengheid die een dergelijke Staatsorganisatie vergt. Het akkoord inzake de verpakkingen is een initiatief van het Brussels Gewest.

De Staatssecretaris is er niet tegen om dit onderwerp in de interministeriële conferentie aan te snijden en te pogen geprivilegieerde contacten met zijn partners te leggen. Hij vreest echter dat zijn collega's van het Vlaamse en het Waalse Gewest als argument zullen aanvoeren dat de Brusselaars dit thema gemakkelijk kunnen aansnijden terwijl het verbod op het gebruik van fosfaten in wasmiddelen andere economische gevolgen zal hebben in beide andere Gewesten.

Voortzetting van de bespreking

De Voorzitter heeft kritiek op de partijdigheid van het werkdocument.

Een lid is het daar volledig met eens.

De rapporteur stelt voor geen rekening te houden met het advies van de Raad van State dat van oordeel is dat het voorstel niet tot de gewestelijke bevoegdheid behoort.

Een ander lid is er niet voor te vinden omdat hij vreest dat het Arbitragehof of de rechtbanken de ordonnantie zullen ongeldig verklaren vanaf het ogenblik dat ze is gestemd.

Wat de grond van de zaak betreft zijn de wetenschapslui zeer verdeeld over het werkelijke alternatief dat zou bestaan uit fosfaatvrije middelen.

Het is niet de bedoeling om de verloren tijd inzake leefmilieu in te halen en snel wetgevend op te treden zonder te wachten op duidelijke wetenschappelijke besluiten.

Gezaghebbende Franse instellingen (die niet gefinancierd worden door Rhône-Poulenc) zijn nogal genuanceerd wat de vervangingswasmiddelen betreft. Alternatieve wasmiddelen zouden de bacteriën meer kunnen vasthouden dan traditionele produkten, men zou dus fosfaten vervangen door produkten waarvan de kern op lange termijn minder afbreekbaar is. Voorzichtigheid is dus geboden.

De verdienste van het voorstel van ordonnantie zou erin bestaan het debat in de Commissie aan te vangen. Hij stelt voor Professor Wollast uit te nodigen die alle wetenschappelijke dossiers inzake waterzuivering te Brussel heeft gevolgd. Het zou interessant zijn dat hij de Brusselse bijdrage in beeld brengt inzake de verontreiniging door fosfaten, dit wil zeggen de eutrofiëring van het stroomgebied van de Zenne en stroomafwaarts van de Schelde en van de Noordzee. Welk gedeelte van de verontreiniging is te wijten aan wasmiddelen in het Brussels Gewest? Het lid wijst erop dat een wetenschappelijk comité waaraan hij in het Waalse Gewest deelneemt, heeft vastgesteld dat fosfaten voor een vijfde of een zesde bij de eutrofiëring van sommige stroomgebieden betrokken zijn.

Bijgevolg stelt hij de vraag naar de economische discriminaties tegenover Prayon bijvoorbeeld, die, gelet op de werkelijke weerslag van de sancties voor de aanwezigheid van fosfaten in de wasmiddelen, niet verantwoord zouden zijn.

La première qui consisterait à forcer le barrage par le vote d'une ordonnance, porterait préjudice à la Région. Le rapporteur a évoqué la Cour d'Arbitrage en omettant d'informer de la disposition particulière pour Bruxelles. A Bruxelles, n'importe quel tribunal peut vérifier la constitutionnalité des ordonnances. Ce type de recours sera utilisé dès la parution au *Moniteur belge* de l'ordonnance.

Il faut reconnaître que le système fédéral ne fonctionne pas encore avec toute la souplesse, toute la rigueur que requiert ce type d'organisation d'un Etat. L'accord en matière d'emballages est une initiative de la Région bruxelloise.

Le Secrétaire d'Etat n'est pas hostile à aborder le sujet en conférence interministérielle et à tenter d'établir des contacts privilégiés avec ses partenaires. Il craint cependant que ses collègues des Régions wallonne et flamande argumentent qu'il est facile pour les Bruxellois d'aborder ce thème alors que la sanction de l'usage des phosphates lessiviels aurait d'autres impacts économiques dans les deux autres Régions.

Poursuite de la discussion

Le Président critique le partialité du document de travail du rapporteur.

Un membre abonde dans le même sens.

Le rapporteur propose de faire fi de l'avis du Conseil d'Etat qui estime que la proposition n'est pas de compétence régionale.

Un autre membre est très peu partisan de s'aventurer à ce sujet pour que la Cour d'Arbitrage ou les tribunaux cassent l'ordonnance dès qu'elle est votée.

Quant au fond de la question, les scientifiques sont très partagés quant à l'alternative réelle que constitueraient les produits de lessive sans phosphates.

Il ne faudrait pas que par souci de rattraper le temps perdu en matière d'environnement, on tombe dans la précipitation d'un point de vue légistique sans attendre de conclusions scientifiques bien établies.

Des institutions sérieuses en France (non financées par Rhône-Poulenc) sont relativement nuancées quant aux produits de lessive de substitution. Les lessives alternatives seraient susceptibles de fixer plus les bactéries que les produits traditionnels. On substituerait ainsi des phosphates à des produits dont le noyau est moins dégradable à long terme. La prudence s'impose donc.

Le mérite de la proposition d'ordonnance serait d'entamer le débat au sein de la Commission. Il suggère d'inviter le professeur Wollast, qui a suivi tous les dossiers scientifiques quant à l'épuration des eaux à Bruxelles. Il serait intéressant qu'il dresse la part de Bruxelles dans la pollution par les phosphates, c'est-à-dire dans l'eutrophisation du bassin de la Senne et, en aval, de l'Escaut et de la Mer du Nord. Dans cette part bruxelloise, quelle est la part due aux lessives? Le membre signale qu'en Région wallonne un comité scientifique, auquel il participe, a établi que les phosphates interviendraient pour un cinquième à un sixième dans l'eutrophisation de certains bassins.

Le membre pose dès lors la question des discriminations économiques envers Prayon par exemple qui ne seraient pas justifiées quant à l'impact direct réel des sanctions en matière de phosphates dans les produits lessiviels.

Het zou ten slotte nuttig zijn dat de gevolgen van de fosfaatzuivering op het niveau van het Zuidstation worden geraamd.

Hij is er niet tegen een sectorieel standpunt in te nemen maar hij maakt een voorbehoud inzake de bevoegdheid. Het zou nochtans doeltreffender zijn op algemene wijze met sectoriële normen wetten te maken voor de bescherming van de oppervlaktewateren in plaats van steeds afzonderlijk op te treden (voor de fosfaten, de nitraten, cadmium,...).

De Staatssecretaris beklemtoont dat het goed zou zijn dat de Minister die bevoegd is voor waterbeleid zich over dit thema uitspreekt.

Een lid wenst de tekst van de richtlijn 73/404/EEG betreffende de onderlinge aanpassing van de wetgevingen der Lidstaten inzake detergentia te ontvangen.

Hij wenst te weten welke Staten de richtlijnen hebben omgezet en waarom België ze noch in het nationale noch in het gewestelijke recht heeft omgezet.

Hij meent trouwens dat men onmogelijk kan verbieden een produkt op gewestelijk vlak te verkopen, krachtens het beginsel van het vrije verkeer van goederen ingevoerd door het Verdrag van Rome en herzien met de Europese Akte. Het is op het vlak van de produktie dat men eerder met een verordening dan met een richtlijn zou moeten optreden.

De hoofdindieners wijst erop dat de richtlijn 73/404/EEG in de praktijk wordt toegepast. Deze richtlijn strekte er slechts toe een gemiddelde biologische afbreekbaarheid van ongeveer 90 % bij normale gebruiksvoorwaarden in detergentia te behouden.

De huidige wasmiddelen zijn voor 90 % biologisch afbreekbaar. Het probleem zit in het feit dat de afbraakprodukten giftiger zijn dan de oorspronkelijke detergentia. Sommigen zouden trouwens willen dat de afbreekbaarheid van de stoffen verder gaat dan 90 % in zes dagen op een bepaalde temperatuur.

Richtlijn 73/404/EEG bepaalt spijtig genoeg dat het verboden is voor de Staten om strengere maatregelen te nemen. De industriële belangengroep voor detergentia verhindert trouwens dat men verder gaat dan deze richtlijn.

Hij besluit dat Europa soms een rem is op een echte milieubescherming; sedert 18 jaar evolueerden de kennis en de technologieën, maar de wetgeving niet.

Een lid wijst erop dat hij, zoals de Staatssecretaris trouwens, de tweede van de drie door de indiener voorgestelde mogelijkheden kiest. Ter zake zouden samenwerkingsakkoorden tussen de drie gewesten moeten worden uitgewerkt zowel tussen de respectievelijke leden van de drie Executieven als tussen de Voorzitters van de Commissies ad hoc van de drie Vergaderingen.

Een lid beklemtoont dat het probleem van de fosfaten zich niet beperkt tot de wasmiddelen. Fosfaathoudende meststoffen stellen een veel scherper fundamenteel probleem, zowel in het Noorden als in het Zuiden van het land.

Na de invoering van een reglementering voor de oppervlakte- en de ondergrondse wateren is de wetgeving op Europees niveau geëvolueerd naar een bestrijding per produkt (lood, cadmium, nikkel,... in de grond en in het water). Het lid herinnert eraan dat het Europees beleid inzake leefmilieu sedert 1973 sterk verbeterd is, vooral ten gevolge van de goedkeuring van de Europese Akte in 1986.

Artikel 130 laat de Lidstaten toe veel verder te gaan dan wat er in de Europese wetgevingen is bepaald. Nochtans wordt er door de Commissie een controle uitgevoerd; in geval van bevoegdheidsstoornissen kan een beroep worden ingediend bij het Hof van Justitie.

Enfin, il serait utile également d'évaluer l'impact de l'épuration des phosphates au niveau de la Station Sud.

Il n'est pas hostile à intervenir d'un point de vue sectoriel avec des réserves quant aux compétences. Il serait cependant plus efficace de légiférer de manière globale sur la protection des eaux de surface avec des normes sectorielles au lieu d'intervenir chaque fois séparément (pour les phosphates, les nitrates, le cadmium,...).

Le Secrétaire d'Etat souligne qu'il serait intéressant que le Ministre ayant la politique de l'eau dans ses attributions se prononce sur ce thème.

Un membre souhaite recevoir le texte de la directive 73/404/CEE concernant le rapprochement des législations des Etats membres relatives aux détergents.

Il souhaite savoir quels sont les Etats qui l'ont transposée et pourquoi la Belgique ne l'a pas encore transcrite ni en droit national, ni en droit régional.

Il estime par ailleurs que l'interdiction de vendre un produit au niveau régional est impossible en vertu de la libre circulation des marchandises instaurée par le Traité de Rome, revue à travers l'Acte unique. C'est au niveau de la production qu'il faudrait agir sous forme de règlement plutôt que sous forme de directive.

L'auteur principal signale que la directive 73/404/CEE est appliquée dans les faits. Cette directive ne visait qu'à maintenir un taux moyen de biodégradabilité des détergents voisin de 90 % dans des conditions normales d'emploi.

Les produits lessiviels actuels ont ce taux de biodégradabilité. Le problème réside dans le fait que souvent les produits de dégradation sont plus toxiques que les détergents à l'origine. Par ailleurs, d'aucuns voudraient aller plus loin qu'une biodégradabilité à 90 % en six jours à température donnée.

Malheureusement, la directive 73/404/CEE stipule qu'il est interdit aux Etats de prendre des mesures plus sévères. Le lobby industriel des détergents empêche d'aller plus loin que cette directive.

Il en conclut que parfois l'Europe est un frein à une véritable protection de l'environnement; depuis 18 ans les connaissances et les technologies ont évolué, mais non la législation.

Un membre signale qu'entre les trois options proposées par l'auteur, il choisit la seconde, tout comme le Secrétaire d'Etat par ailleurs. Des accords de coopération en la matière entre les trois Régions devraient être élaborés à la fois entre les membres respectifs des trois Exécutifs et entre les Présidents des Commissions ad hoc des trois Assemblées.

Un membre souligne que le problème des phosphates ne se limite pas aux produits lessiviels. La question des engrais phosphatés est fondamentale et se pose avec beaucoup d'acuité au Nord et au Sud du pays.

Au niveau européen, après avoir mis en place une réglementation d'eaux de surface et d'eaux souterraines, la législation a évolué vers une attaque par produits (plomb, cadmium, nickel,... dans les milieux aquatique et terrestre). Le membre rappelle que depuis 1973 la politique européenne en matière d'environnement a fortement évolué, notamment suite à l'adoption de l'Acte unique en 1986.

L'article 130 permet aux Etats membres d'aller plus loin que ce qui est prévu par la législation européenne. Un contrôle est cependant exercé par la Commission, qui peut, en cas de distorsion de compétences, introduire un recours devant la Cour de Justice.

De remmen op de milieubescherming waarover de indiener het heeft, bestaan hoe langer hoe minder. Het zijn de verst gevorderde landen (zoals Duitsland en Denemarken) die de dans leiden.

Inzake meststoffen wordt er meer en meer gesproken over het heffen van belastingen op fosfaat- en stikstofhoudende meststoffen.

De indiener erkent dat de verontreiniging door fosfaten te wijten aan wasmiddelen vermindert dankzij het in de handel brengen van fosfaatvrije produkten.

Te Brussel blijven de fosfaten uit detergentia nochtans overheersen gezien er geen intensieve landbouwwerken in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest worden gedaan.

Hij herhaalt dat het voorstel ertoe strekt het debat over de detergentia te versnellen.

De Staatssecretaris begrijpt de bezorgdheid van de indiener.

Hij gelooft nochtans dat de commissieleden, zoals hijzelf, gewezen hebben op de weg die moet gevolgd worden na een wetenschappelijke informatie door experts ad hoc: het overleg tussen de Executieven en de Gewestraden wat eventueel tot samenwerkingsakkoorden zou kunnen leiden.

Vragen blijven gesteld, onder andere: moet er geen kaderwetgeving over de oppervlaktewateren worden uitgewerkt? De Staatssecretaris herhaalt dat men de ter zake bevoegde Minister zou moeten aanhoren.

De Minister had zich ertoe verbonden de nationale overheid ter zake aan te pakken en een intergewestelijke gedachtenwisseling te organiseren.

Destijds had de Minister via de Staatssecretaris voor het Leefmilieu mevrouw Miet Smet een inschrijving bekomen op de Interministeriële Conferentie voor het Leefmilieu.

De nieuwe nationale Minister voor Leefmilieu werd in mei 1992 op de hoogte gebracht van het probleem. In juni 1992 ontving hij een schriftelijke bevestiging vanwege de Minister. De Nationale Minister heeft zich ertoe verbonden het punt officieel op de agenda te plaatsen van een volgende interministeriële conferentie (de eerste heeft plaats op 27 oktober 1992).

De auteur van het voorstel herinnert eraan dat de vraag naar een intergewestelijk overleg ter zake gerezen is gelet op de institutionele moeilijkheden om op het vlak van één enkel Gewest een beslissing te nemen. Uit de werkzaamheden in de Commissie is duidelijk gebleken dat dit probleem slechts kan opgelost worden op intergewestelijk of op nationaal vlak.

Welnu sinds dit voorstel van ordonnantie drie jaar geleden werd ingediend zijn de zaken veranderd; op dit ogenblik is er een tegenwerking voor alle produktnormen.

Een voorstel van bijzondere wet stelt voor dat de produktnormen op het nationaal niveau zouden vastgelegd worden met de mogelijkheid om overleg te plegen met de Gewesten (het initiatief komt van het nationaal niveau). Dit voorstel geniet de voorrang omdat het een overeenkomst betreft die tussen de partijen gesloten werd in het raam van de dialoog van gemeenschap tot gemeenschap.

Daar de auteur van het voorstel bewezen heeft dat tot op heden dit probleem onwille van institutionele moeilijkheden niet kon opgelost worden meent hij zijn doelstelling bereikt te hebben. Vandaag stelt hij voor naar aanleiding van dit voorstel van kaderwet een resolutie in te dienen met de volgende inhoud:

1. De Brusselse Hoofdstedelijke Raad wenst dat het Parlement een onderzoek wijdt aan het voorstel van bijzondere wet 558/1 tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en dat zij hierover zo spoedig mogelijk een stemming houdt.

Actuellement, les freins à la protection de l'environnement invoqués par l'auteur existent de moins en moins et ce sont les pays les plus avancés (tels que l'Allemagne et le Danemark) qui mènent la danse.

En matière d'engrais, il est de plus en plus question de taxes sur les engrais phosphatés ou azotés.

L'auteur reconnaît que la charge en phosphates due aux lessives diminue, grâce à la commercialisation de produits sans phosphates.

Cependant, à Bruxelles les phosphates dûs aux détergents demeurent prépondérants vu l'absence de travaux agricoles intensifs dans la Région de Bruxelles-Capitale.

Il réitère que l'intérêt de la proposition est de faire avancer le débat sur les détergents.

Le Secrétaire d'Etat comprend la préoccupation de l'auteur.

Il croit cependant que les commissaires ainsi que lui-même ont proposé les voies à suivre après une information scientifique par les experts ad hoc: rechercher la concertation entre Exécutifs et Conseils régionaux qui aboutirait éventuellement à des accords de coopération.

Des questions demeurent posées, entre autres: ne faudrait-il pas élaborer une législation-cadre sur les eaux de surface? Le Secrétaire d'Etat réitère qu'il faudrait entendre le Ministre compétent à ce sujet.

Le Ministre s'était engagé à saisir l'autorité nationale de la question, et à envisager une réflexion interrégionale.

En son temps, le Ministre avait obtenu une inscription à la Conférence Interministerielle de l'Environnement par le Secrétaire d'Etat à l'Environnement, Mme Miet Smet.

Le nouveau Ministre national de l'Environnement a été mis au courant du problème en mai 1992; il a reçu confirmation de la part du Ministre par courrier en juin 1992. Le Ministre national s'est engagé à mettre officiellement le point à l'ordre du jour d'une prochaine conférence interministerielle (la première ayant lieu le 27 octobre 1992).

L'auteur de la proposition, rappelle que la demande de concertation interrégionale à ce sujet était la conséquence de la difficulté institutionnelle de prendre une décision au niveau d'une seule Région. Le travail réalisé en Commission a clairement démontré que ce problème ne pouvait être résolu qu'au niveau interrégional ou national.

Or, depuis le dépôt de cette proposition d'ordonnance (il y a trois ans) les choses ont changé; il y a actuellement un blocage sur les normes de produits en général.

Une proposition de loi spéciale suggère que les normes de produits soient reprises par le niveau national avec une possibilité de concertation avec les Régions (l'initiative venant du niveau national). Cette proposition est prioritaire car il s'agit d'un accord interparties dans le cadre du dialogue de Communauté à Communauté.

C'est pourquoi l'auteur de la proposition estime avoir atteint son but en montrant les difficultés institutionnelles de trancher ce problème jusqu'à présent. Il propose aujourd'hui, suite à cette proposition de loi-cadre, de déposer une résolution visant à souhaiter que:

1. La Chambre des Représentants examine rapidement et fasse voter dans les plus brefs délais la proposition de loi spéciale 558/1 modifiant la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles en ce sens.

2. De Brusselse Hoofdstedelijke Raad vraagt dat de nationale regering snel een wetsontwerp uitwerkt met het oog op de vaststelling van normen voor wasmiddelen ter vrijwaring van de kwaliteit van het water.
3. De Brusselse Hoofdstedelijke Raad vraagt dat het Brussels Hoofdstedelijk Gewest wordt betrokken bij de totstandkoming van die nieuwe normen zoals wordt voorgeschreven door het nieuwe artikel 6, § 4, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zoals zij zal worden gewijzigd bij het voorstel van bijzondere wet 558/1, en bezorgt zo nodig, het verslag dat de Commissie voor Leefmilieu heeft uitgebracht over het onderzoek van het voorstel van ordonnantie A-14/1-2 alsmede deze resolutie aan het Parlement en aan de nationale regering.

De auteur van het voorstel en van de resolutie is bereid amendementen te aanvaarden. Hij vindt dat dit een elegante manier zou zijn om de bespreking over het voorstel van ordonnantie met betrekking tot de normen voor wasmiddelen af te ronden. Hij stelt voor de stemming over het voorstel uit te stellen tot na de stemming over de resolutie in de plenaire vergadering.

2. Le Conseil de la Région de Bruxelles-Capitale demande que le Gouvernement national élabore rapidement un projet de loi prévoyant la fixation de normes sur les produits lessiviels et ce afin de préserver la qualité des eaux.
3. Le Conseil régional bruxellois demande que la Région de Bruxelles-Capitale soit associée à l'élaboration de ces nouvelles normes, comme prévu par le nouvel article 6, § 4, 1° de la loi spéciale du 8 août 1980 de réformes institutionnelles telle qu'elle sera modifiée par la proposition de loi spéciale 558/1, et transmet, à toutes fins utiles, le rapport élaboré par la Commission de l'Environnement de l'examen de la proposition d'ordonnance A-14/1-2 ainsi que la présente résolution, au Parlement et au Gouvernement national.

L'auteur de la proposition et de la résolution est disposé à accepter des amendements. Il estime que ce serait une manière élégante de conclure la discussion sur la proposition d'ordonnance relative au normes de produits lessiviels. Il propose de reporter le vote sur la proposition après le vote sur la résolution en séance plénière.